

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610-3650
Konu : Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 13.08.2009 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-14725 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, Ardahan Milletvekili Ensar ÖĞÜT'e ait 7/9148, 7/9153, 7/9154, 7/9161, 7/9162, Muğla Milletvekili Metin ERGUN'a ait 7/9149, Burdur Milletvekili Ramazan Kerim ÖZKAN'a ait 7/9150, Konya Milletvekili Mustafa KALAYCI'ya ait 7/9151, Ordu Milletvekili Rahmi GÜNER'e ait 7/9152, Balıkesir Milletvekili Ahmet Duran BULUT'a ait 7/9155, 7/9156, Muğla Milletvekili Gürol ERGİN'e ait 7/9157, 7/9158, 7/9160 ve Ankara Milletvekili Tekin BİNGÖL'e ait 7/9159 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

1. Görüş 7/9148, 7/9153, 7/9154, 7/9161, 7/9162 (5 sayfa)
2. Görüş 7/9149 (2 sayfa)
3. Görüş 7/9150 (2 sayfa)
4. Görüş 7/9151 (3 sayfa)
5. Görüş 7/9152 (3 sayfa)
6. Görüş 7/9155, 7/9156 (3 sayfa)
7. Görüş 7/9157, 7/9158, 7/9160 (13 sayfa)
8. Görüş 7/9159 (4 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ**Önerge Sahibi****:Gürol ERGİN****Muğla Milletvekili****Esas No****:7/9160**

Transgenik (GDO'lu) bitkilerin, üretildiği ve tüketildiği ülkelerde başta sağlık olmak üzere, değişik çevresel ve sosyo-ekonomik riskler oluşturduğu çeşitli bilimsel araştırmalarla ortaya konmaktadır. Nitekim AB Biyogüvenlik Otoritesi, AB ülkelerinde transgenik soya üretimine izin vermemektedir. Transgenik bitki üretiminde ilk dört sırayı soya, mısır, pamuk ve kolza oluşturmakta olup, bu dört bitkinin ekim alanı, toplam transgenik bitki ekim alanının % 82'si kadardır. Dünya toplam transgenik bitki üretiminin % 80'i ise üç ülkede, ABD, Arjantin, Brezilya'da üretilmektedir. Ülkemiz adı geçen dört ürünün de ithalatçısıdır ve bu ürünlerin büyük kısmını adı geçen ülkelerden ithal etmektedir.

Bu çerçevede sorularım şunlardır:

SORU 1) Türkiye'ye transgenik (GDO'lu) tohum ya da ürün ithalatı serbest midir? Eğer serbest değil de yasak ise, hangi yasanın hangi madde ya da maddeleri transgenik bitki, tohum ya da ürünün ithalatını yasaklamaktadır?

SORU 2) Ülkemize giren tohum ya da ürünün transgenik olup olmadığı laboratuvar analizi ile saptanabileceğine göre, hangi illerde ve kaç adet GDO analizi yapabilen laboratuvar vardır ve bu laboratuvarlarda GDO analizi yapılmakta mıdır?

SORU 3) Yanıtınız evet ise, bugüne kadar hangi ürün ya da ürünlerin ithalatına, yapılan laboratuvar analizi sonucunda transgenik oldukları anlaşıldığı için, izin verilmemiştir?

SORU 4) İthal edilen mısır, soya, pamuk ve kolza'nın GDO'lu olup olmadığını anlamak için laboratuvar analizi yapılmıyorsa, tükettiğimiz bu ürünlerin GDO'lu olup olmadığını nereden bileceğiz? Eğer analiz yapılmıyorsa, transgenik bitki ithalatının yasak olması bir anlam ifade ediyor mu?

SORU 5) Transgenik bitkilerle ilgili olarak 1998-1999 yıllarında Harran, Akdeniz, Çukurova, Niğde Araştırma Enstitüleri'nin, 1999 yılında Nazilli Pamuk Araştırma Enstitüsü'nün yaptığı pamuk, mısır ve patates alan denemelerinde hangi sonuçlar alındı, alınan sonuçlar kamuoyuna neden açıklanmadı; bu denemeler ne için sürdürülmedi?

SORU 6) "AB'nin yedi ülkesi dışında transgenik bitki üretimi yapılmadığı, AB'nin, yalnızca bir GDO'lu mısır ekimine izin verdiği, bu ürün dışında hiçbir transgenik bitki üretimine izin vermediği" bilgisi doğru mudur? Eğer doğru ise, mevzuatını AB müktesebatına uyarlamaya çalışan Bakanlığınızın hazırladığı "Ulusal Biyogüvenlik Yasa Tasarısı" AB mevzuatına uygunluk göstermemekte olup, hazırlanan yasa tasarısına göre, AB Biyogüvenlik Otoritesi'nin üretimine izin vermediği örneğin transgenik soya ülkemizde üretilbilecektir. Her konuda AB mevzuatına uyum göstermeye çalışan Bakanlığınız bu konuda neden farklı bir mevzuat düzenlemesine gitmektedir? Yoksa bu düzenleme Türkiye Tohumcular Birliği istediği için mi böyle olmaktadır?

SORU 7) İlgili Bakan olarak "Türkiye'ye transgenik ürün girmiyor", "Türk halkına GDO'lu ürün yedirmiyoruz" diyebiliyor musunuz?

CEVAP 1-2-3-4-5-6-7) Ülkemizde GDO'lu ürünlerin insan gıdası ve hayvan yemi olarak kullanımı hususunda, Cartagena Biyogüvenlik Protokolü dışında yasaklayıcı veya serbest kılıcı herhangi bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. Birleşmiş Milletler tarafından hazırlanan *Cartagena Biyogüvenlik Protokolü*, 17.06.2003 tarihinde 4898 sayılı Kanunla Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından da onaylanmış ve 24.06.2003 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bakanlığımızca hem *Cartagena Biyogüvenlik Protokolü* hem de GDO'lu ürünlerle ilgili olarak AB mevzuat uyum çalışmaları kapsamında mevzuat çalışmaları başlatılmıştır. GDO'lu

ürünlerin üretimi, ithalatı, ihracatı konuları ve araştırmalarını düzenleyen bir biyogüvenlik sistemi oluşturmak üzere **Bakanlığımızca 'Biyogüvenlik Yasa Tasarısı Taslağı'** hazırlanmış ve Başbakanlığa gönderilmiştir. Biyogüvenlik Yasa Tasarısı Taslağı TBMM'den geçtikten sonra, hazırlanacak diğer yönetmelik ve tebliğlere de hukuki dayanak oluşturacaktır. GDO'lu ürünlerin tohumlarının üretim amacıyla ülkemize girişi, 1998 yılında Bakanlığımız tarafından yürürlüğe konulan "Transgenik Kültür Bitkilerinin Alan Denemeleri Hakkında Talimat" ile düzenlenmiştir. Başvurular Talimat kapsamında değerlendirilmektedir. Şimdiye kadar sonuçlanmış herhangi bir izin başvurusu olmadığından, ülkemizde herhangi bir GDO'lu ürün üretilmemekte ve üretim amacıyla tohumluk ithalatı yapılmamaktadır.

Adana ve Ankara İl Kontrol Laboratuvar Müdürlükleri ile Bursa Gıda Kontrol ve Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğümüzde kalitatif ve kantitatif olarak soya veya mısır içeren gıda ve yemlerde GDO analizleri yapılmaktadır. Ayrıca bu laboratuvarlar dışında İstanbul ve İzmir İl Kontrol Laboratuvar Müdürlüklerimizde GDO analizlerinin yapılabilirliğinin sağlanması için gerekli cihaz alt yapı temini sağlanarak çalışmalar başlatılmış ve 2009 yılı sonuna kadar bu laboratuvarlarda da GDO analizleri yapılabilmesi planlanmaktadır.

Halen ülkemizde, yetiştirme amaçlı olanlar (tohum) hariç GDO'lu ürünlerle ilgili herhangi bir yasal düzenleme bulunmaması nedeniyle, gerek iç piyasada gerekse ithalat aşamasında buna ilişkin özel bir kontrol yapılmamaktadır. İthalat kontrollerinde beyan esas alınmakta olup, etiketlerinde GDO içerdiğine veya GDO'dan üretildiğine dair beyan bulunan hayvansal veya bitkisel kaynaklı gıdaların, yem maddelerinin, yem katkı maddelerinin ithalatına izin verilmemektedir.

Transgenik bitkilerle ilgili olarak, Bakanlığımız Araştırma Enstitülerince yapılan alan denemelerinin tarla ve laboratuvar verilerinin, bilimsel değerlendirme süreci halen devam etmektedir.

Bakanlığımız koordinatörlüğünde hazırlanan Biyogüvenlik Yasa Tasarısı Taslağı Avrupa Birliği Biyogüvenlik mevzuatı, Cartagena Biyogüvenlik Protokolü ve ülkemiz ihtiyaçları dikkate alınarak hazırlanmıştır. AB mevzuatı ile uyumlu olup karar verme sürecinde kullanılacak temel yaklaşım aynıdır. Karar verme kriterleri ise AB mevzuatı ve Protokolden daha sıkıdır. Özellikle insan ve çevre sağlığı ile biyolojik çeşitliliğin korunması bakımından daha sıkı tedbirler getirilmektedir. Türkiye Tohumcular Birliği 5553 sayılı "Tohumculuk Kanunu" kapsamında kurulan kamu kurumu niteliğinde bir meslek örgütü olup, 2008 yılı kasım ayında kurulmuştur. Kanun taslağı hazırlığı sürecinde yer almamıştır. Kanun taslağı ülkemizdeki konu ile ilgili tüm kesimlerin görüşü alınarak Bakanlığımız koordinatörlüğünde kamu menfaati ve öncelikleri doğrultusunda hazırlanmıştır.